

Міжнародні зв'язки

За сприяння Німецького фонду міжнародного правового співробітництва (далі — Фонд) 23—29 вересня 2013 р. відбувся робочий візит делегації Верховного Суду України на чолі із заступником Голови Верховного Суду України — секретарем Судової палати у господарських справах **Валентином Барбарою** до Федеративної Республіки Німеччина (ФРН).

До складу делегації увійшли судді Верховного Суду України **Микола Балюк, Лілія Григор'єва, Володимир Гуль, Анатолій Ємець, Тетяна Жайворонок, Павло Колесник, Олександр Потильчак, Леонід Фесенко, Іван Шицький** та начальник відділу міжнародного співробітництва **Ліна Губар**.

У рамках візиту відбулася низка зустрічей з представниками судової системи ФРН та обговорення актуальних питань у сфері господарського процесуального права.

Українських суддів привітав заступник директора Фонду **Штефан Хюльсхорстер**. У свою чергу Валентин Барбара від імені Голови та суддів Верховного Суду України подякував йому за ту підтримку, яку Фонд надає ось уже понад двадцять років у реформуванні судової системи України, і поінформував про актуальний стан та тенденції розвитку господарського процесуального права України.

Керівник управління у Федеральному міністерстві юстиції у відставці **Юрген Томас** ознайомив українську делегацію із системою судоустрою Німеччини, практикою вирішення картельних, патентних та комерційних справ, зацентрувавши увагу на діяльності Федерального Верховного Суду та механізмах оскарження судових рішень. Зокрема, у Німеччині, крім Конституційного Суду на рівні федерації та земель, діють суди п'яти юрисдикцій на чолі із вищими судовими установами — суди загальної юрисдикції, адміністративні, фінансові, трудові та соціальні; функціонує чотириланкова система судів: дільничні, земельні, вищі земельні суди та Федеративний Верховний Суд.

Під час зустрічі з президентом суду землі у відставці (м. Франкфурт-на-Майні) **Еберхартом Крамером** представники Верховного Суду України обговорили статус судді, призначення та сферу його діяльності у комерційних справах, завдання і порядок діяльності Федеральної спілки суддів у комерційних справах. Із президентом суду землі (м. Бонн) **Маргаретою графинею фон Шверін** мали можливість спостерігати за кількома засіданнями 4-ої палати у комерційних справах цього суду після попе-

реднього вивчення та обговорення судової справи.

Відповідно до програми візиту члени української делегації відвідали Федеральне відомство з нагляду за діяльністю картелів у м. Бонні, де провели зустріч із його віце-президентом та керівником відділу ведення процесів та права, під час якої розглянули основи проваджень у картельних справах, ознайомилися з повноваженнями та діяльністю відомства.

Із суддею Федерального Верховного Суду у відставці **Дітріхом Байєром** відбулася розмова про місце і роль Федерального Верховного Суду в судовій системі Німеччини, засоби забезпечення єдності судової практики та підстави допуску справ.

У ході зустрічі з президентом суду землі у відставці (м. Гьоттінген) **Клаусом Хеннінгом** представники Верховного Суду України обговорили особливості здійснення судової та позасудової медіації в Німеччині, а суддя дільничного суду в м. Бонні **Крістіане Кох** поінформувала українських колег про механізми виконання судових рішень.

Українські судді також ознайомилися із діяльністю Вищого земельного суду м. Дюссельдорфа.

Із 1 по 3 жовтня 2013 р. суддя Верховного Суду України **Галина Канигіна** у складі української делегації взяла участь у щорічній нараді Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) з огляду виконання зобов'язань в галузі людського виміру, яка відбувалась у м. Варшаві (Республіка Польща).

Цей захід є найбільшим і найавторитетнішим форумом ОБСЄ, який проводить його Бюро з демократичних інститутів і прав людини. Цього року в ньому взяли участь делегації з 57-ми держав-учасниць

ОБСЄ, а також представники неурядових організацій цих країн.

Суддя Верховного Суду України взяла участь у двох засіданнях наради, на одному з яких виступила із доповіддю на тему: «Не-

залежність судової влади. Право на справедливий судовий розгляд».

Галина Канигіна також ознайомила учасників заходу зі станом законодавчого забезпечення незалежності судочинства в Україні, зробивши акцент на невідповідності рівня гарантій матеріального і соціального забезпечення суддів їх статусу та обсягам виконуваної ними роботи; повідомила про основні шляхи забезпечення гарантій захисту суддів від стороннього впливу під час здійснення правосуддя, наголосивши і на відповідальності самих суддів.

На запрошення Першого Голови Верховного Суду Республіки Польща **Станіслава Домбровські** делегація українських суддів на чолі із суддею Верховного Суду України, головою

Ради суддів України **Василем Онопенком** наприкінці вересня перебувала з офіційним візитом у Верховному Суді Республіки Польща.

До складу делегації увійшли судді Верховного Суду України **Петро Панталієнко** і **Богдан Пошва**, голова Апеляційного суду Волинської області **Петро Філюк**.

Програмою візиту були передбачені зустрічі з керівництвом Верховного Суду Республіки Польща, Крайової ради юстиції,

Конституційного трибуналу, Апеляційного суду в м. Кракові.

Під час візиту українські судді ознайомилися зі структурою судової системи Республіки Польща, особливостями її функціонування. Зокрема, було приділено увагу механізмам призначення на посади Голови та суддів Верховного Суду Республіки Польща, його структурі, кількісному складу та повноваженням.

Згідно із Законом «Про судоустрій судів загальної юрисдикції» Верховний Суд Республіки Польща здійснює контроль над діяльністю судів загальної юрисдикції, адміністративних та військових судів. Як суд касаційної інстанції постановляє ухвали у конкретних справах, скасовує судові рішення, у випадках неповноти судового розгляду чи наявності процесуальних порушень передає справу до суду

апеляційної інстанції, виносить ухвали загального характеру за зверненням Генерального прокурора, Уповноваженого з прав людини про тлумачення колізій норм матеріального і процесуального права (така ухвала має обов'язковий характер), має право надавати роз'яснення на запити апеляційних судів щодо тлумачення норм права. Крім того, наприкінці кожного року відбуваються збори суддів Верховного Суду Республіки Польща, на які запрошуються Президент Республіки Польща, Голова Конституційного трибуналу, інші високопосадовці, де Перший Голова Суду інформує про діяльність Верховного Суду і акцентує увагу на тих юридичних колізіях, які виникають під час розгляду справ. І це є ще одним дієвим механізмом забезпечення єдності судової практики і принципу верховенства права у країні.

На запрошення Асоціації суддів України суддя Верховного Суду України **Лілія Григор'єва** взяла участь у роботі LVI-го з'їзду Міжнародної асоціації суддів (МАС), який проходив 5—10 жовтня 2013 р. у м. Ялті.

Міжнародний форум, 224 делегати якого представляли національні асоціації суддів із 67-ми країн світу, збігся зі святкуванням 60-ої річниці з дня заснування МАС.

У ході однієї із конференцій, що відбулися у рамках з'їзду, Лілія Григор'єва виступила з доповіддю, у якій йшлося про стан реформування судової системи України та окреслено основні положення змін до Конституції України, спрямованих на посилення гарантій незалежності суддів.

У доповіді суддя Верховного Суду України зазначила про необхідність внесення системних змін до законодавчих актів, спрямованих, насамперед, на гармонізацію судових процедур та запровадження дієвих механізмів забезпечення єдності судової практики. Головну

роль у цьому процесі, підкреслила Лілія Григор'єва, має бути відведено Верховному Суду України.

Доповідач наголосила також на важливому значенні налагодження професійних міжнаціональних зв'язків між суддями та висловила сподівання, що проведений спільний захід закладе міцний фундамент подальшої співпраці в питаннях незалежності судової влади, підвищення її авторитету в суспільстві.

На з'їзді було обговорено такі теми, як практичне сприяння незалежності суддів як захисників міжнародного закону з прав людини; аспекти цивільного процесуального права: доступ до суду сторін (позивача та відповідача), які беруть участь у справі без представника/адвоката, реформування цивільного процесу; екологічне забруднення: чи є кримінальне право ефективним інструментом; права хворих працівників та працівників-інвалідів.

У підсумковому документі міжнародного форуму суддів, зокрема, було наголоше-

но на тому, що МАС «підтримує конституційні зміни в Україні, спрямовані на зміцнення незалежності Вищої ради юстиції, та спосіб призначення суддів і їх просування по службі, позитивну оцінку яких дала 15 червня 2013 р. Венеціанська комісія Ради Європи», що, безумовно, засвідчує підтримку представниками міжнародної суддівської спільноти зусиль нашої держави, спрямованих на утвердження незалежної та ефективної судової влади.

Довідка

МАС є авторитетною міжнародною професійною організацією, яку було засновано у 1953 р. в м. Зальцбурзі (Австрія).

Основна мета МАС — сприяння становленню незалежності судових структур у світі, розширення та вдосконалення знань суддів, спільне вивчення проблем у судовій системі.

Україна стала повноправним членом МАС у 2011 р.